

MERE JA VEE PROGRAMM

2027-2030

Sisukord

1. Programmi üldinfo	2
2. Sissejuhatus.....	2
3. Hetkeolukorra analüüs ja olulised tegevused	4
4. Programmi eesmärk ja mõõdikud	8
5. Rahastamiskava perioodiks 2027-2030	9
6. Programmi tegevused ja tegevuste täitmise analüüs	10
Programmi tegevus 1. Mere- ja veekeskkonna kaitse	10
Programmi tegevus 2. Veevarustus ja kanalisatsioon.....	15
Programmi tegevus 3. Merenduse konkurentsivõime	19
7. Programmi juhtimiskorraldus	24
Lisa 1. 2025. a programmi ja programmi tegevuste eelarve täitmine.....	25
Lisa 2. Programmi teenuste kirjeldus	26
Lisa 3. Mõõdikute kirjeldus	29

1. Programmi üldinfo

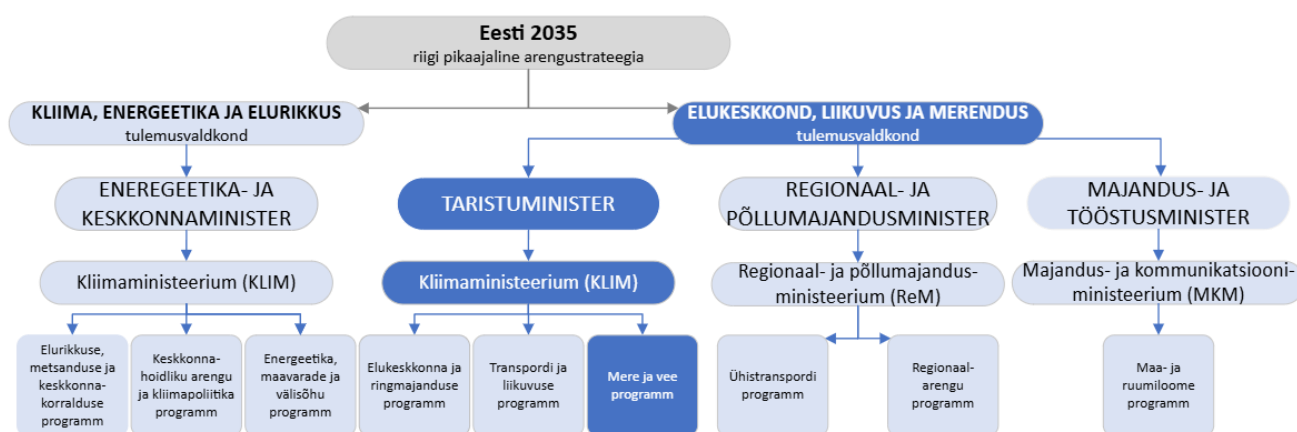
Tabel 1. Programmi üldinfo

Tulemusvaldkond	Elukeskkond, liikuvus ja merendus
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eestis on kõigi vajadusi arvestav elukeskkond, liikuvuslahendused ning konkurentsivõimeline majandus.
Valdkonna arengukava	Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035 (osaliselt)
Programmi nimi	Mere ja vee programm
Programmi eesmärk	Eesti meri ning pinna- ja põhjavesi on heas seisundis. Veeteenus on jätkusuutlik, kättesaadav ja toimepidev ning merendus on kestlik ja konkurentsivõimeline.
Programmi periood	2027-2030
Peavastutaja	Kliimaministeerium (KLIM)
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	Transpordiamet (TRAM), Riigilaevastik (RL), Keskkonnaamet (KeA), Keskkonnaagenteur (KAUR)

2. Sissejuhatus

Alused ja põhimõtted

Mere ja vee programm on üks tulemusvaldkonna „**Elukeskkond, liikuvus ja merendus**“ programmidest.

Joonis 1. Kliimaministeeriumi põhitegevustega seotud tulemusvaldkonnad ja programmid.

Programm on koostatud Kliimaministeeriumi vastutusvaldkondade ja juhtimisloogika alusel ning selle eesmärk on koondada ühtse juhtimisloogika alla mere- ja veepoliitika kujundamine ning elluviimine. Programmi rakendamisel arvestatakse riigi eelarvestrateegia, struktuurivahendite kasutamise rakenduskava aastateks 2021–2027, arengustrateegia „[Eesti 2035](#)“ ning teiste seotud

arengudokumentidega. Valdkonna arengukava alusena lähtutakse Transpordi ja liikuvuse arengukavast 2021–2035 (TLAK), mis katab programmi valdkondi osaliselt.

Mere ja vee programm lähtub põhimõttest, et mere- ja veepoliitika ei ole eraldiseisev valdkond, vaid loob eeldusi ning toetab teiste eluvaldkondade toimimist. Programmi ülesehitus seob mere- ja veekeskonna kaitse ning säästliku kasutamise ja meremajanduse konkurentsivõime tõstmise ja arendamise üheks tervikuks, toetades keskkonnakaitset, veeteenuse kestlikkust kui ka meremajanduse ja veetaristu jätkusuutlikku arengut.

Seosed ja eesmärgid

Programm aitab saavutada tulemusvaldkonna „Elukeskkond, liikuvus ja merendus“ eesmärgi panustades mere- ja veekeskonna kaitse, kestliku veeteenuse ning konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku meremajanduse arendamisse.

Tabel 2. Tulemusvaldkonna elukeskkond, liikuvus ja merendus mõõdikud ja sihttasemed.

Mõõdik/Sihttase	Viimane tegelik tase (2025)	2027	2028	2029	2030
Elukeskkonnaga rahulolu, % Allikas: Üleriigiline küsitlusuuring "Elukeskkonnaga rahuolu"	72 (2024)	75	76	76	73,5
Kasvuhoonegaaside summaarne heitkogus transpordivaldkonnas, kilotonni CO ₂ ekvivalenti Allikas: Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Kliimaministeerium (kliimaosakond)	2548,1	2231,9	2126,5	2021,1	1915,7
Heas seisundis olevate veekogumite osakaal (%) Allikas: Keskkonnaagentuur	50	65	66	67	67
Eesti laevandus on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline Allikas: Shipping Industry Flag State Performance Table, https://www.ics-shipping.org/	3	3	3	3	3
Olmejäätmete ringlussevõtu määr (%) Allikas: Keskkonnaagentuur	36,4 (2024)	57	58	59	60
Väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL keskmisest, % Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	57,4 (2023)	69	70	71	72
Ühistranspordi, jalgratturite ja jalakäijate osakaal, % Allikas: minuomavalitsus.ee	35,1	42,5	43	43,5	44

Programm panustab riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ sihti „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“, eeskätt vajalike muutuste teemavaldkondades „Majandus ja elukeskkond“ ning „Ruum ja liikuvus“ kirjeldatud tegevuste kaudu.

Programm panustab Vabariigi Valituse tegevusprogrammi eesmärkide saavutamise (seosed on toodud programmi tegevuste juures).

Programm on seotud Euroopa Liidu eesmärkidega ning selle elluviimiseks kasutatakse osaliselt välisvahendeid, muu hulgas [LIFE SIP WetEST](#), [LIFE IP CleanEST](#), Euroopa Liidu struktuuritoetused sadamate sadamaehitiste ja akvatooriumide arendamiseks ja kaitseks, sadameveesüsteemide

rajamiseks ning mitteheas seisundis veekogumite tervendamiseks, samuti Euroopa Liidu Tehnilise Toe Instrumendi projekt „[Eesti sinimajanduse juhtimismudel 2027+](#)“.

Programm panustab [ÜRO säästva arengu eesmärkide](#) saavutamisse:

Muudatused

Võrreldes Mere ja vee programmiga 2026–2029 on programmis läbivalt muudetud programmi tegevuste nimetused nimisõnadeks ning meetme tasand on programmist välja jäetud, kuna see ei omanud enam sisulist väärtust.

Võrreldes 2026-2029 programmiga ei dubleerita enam erinevatel planeerimistasanditel mõõdikuid ning mõõdikute arvu on vähendatud ja võimalusel õiged mõõdikud õigele tasemele tõstetud (programmi tasandil on kuni 5 mõjumõõdikut ja programmi tegevuste tasandil on 2-3 tulemusmõõdikut).

Programmi tegevusest „Vee säästliku kasutamise ja kaitse tagamine“ liidetakse vee kaitse osa programmi tegevusega "Merekeskkonna kaitse tagamine". Uued programmi tegevuste nimetused on "Mere- ja veekeskkonna kaitse" ja "Veevarustus ja kanalisatsioon". Mere- ja veekeskkonna kaitse moodustab tervikliku lähenemise, kuna vesi on üks süsteem, olgu see merevesi või pinnavesi või põhjavesi. Ühine eesmärk on veekogude hea seisundi saavutamine. Eraldi jääb programmi tegevus "Veevarustus ja kanalisatsioon", kuna see on inimestele eluliselt olulise tähtsusega, millele tuleb eraldi tähelepanu ressursse suunata. Veeteenust arendatakse vee-ettevõtluse reformi ja taristu uuendamise kaudu, et tagada puhas joogivesi ning töökindel ja taskukohane teenus kogu Eestis.

Läbivalt on programmist kustutatud meetme tasand ning programmi tegevuste nimetused sõnastatud nimisõnadena.

Hindamised ja tõhustamiskavad

2025. aastal ei viidud läbi hindamisi ega koostatud tõhustamiskavasid.

3. Hetkeolukorra analüüs ja olulised tegevused

Mere ja vee programmi eesmärgi saavutamisel on keskne väljakutse hoida koos kolme omavahel seotud suunda: mere- ja veekeskkonna hea seisund, veevarustuse ja kanalisatsiooni toimepidevus ning meremajanduse konkurentsivõime. Programmi tasandi mõõdikud näitavad, et Eesti laevanduse rahvusvahelise konkurentsivõime hinnang on 3, heas seisundis olevate veekogumite osakaal 51% (2022), sadamate kaubakäive 21,5 miljonit tonni ning reisijate arv rahvusvahelistel laevaliinidel 8,3 miljonit aastas. See näitab, et samaaegselt tuleb parandada

veekeskkonna seisundit, tagada teenuste toimepidavus ning tugevdada meremajanduse ja veetaristu arengut ja konkurentsivõimet.

Mere- ja veekeskkonna kaitse

Mere- ja veekeskkonna kaitstes on peamine väljakutse on see, et Läänemere head seisundit ei ole saavutatud ning siseveekogumite seisund ei ole viimase 12 aasta jooksul summaarselt paranenud. 2024. aasta hinnangu kohaselt oli heas seisundis 50% pinnaveekogumitest ning 2026. aasta hinnangu järgi 77% põhjaveekogumitest. Perioodi 2022–2027 veemajanduskavade eesmärk on saavutada 2027. aasta lõpuks vähemalt hea seisund 65%-l pinnaveekogumitest ja 74%-l põhjaveekogumitest. Pinnaveekogumite puhul eeldab see heas seisundis kogumite osakaalu suurendamist 15 protsendipunkti võrra, põhjavee puhul aga olemasoleva taseme säilitamist ja ohustatud kogumite seisundi halvenemise vältimist.

Veekogude seisundit mõjutavad nii senised koormused kui ka uus arendussurve. Pinnaveekogude peamised survetegurid on põllumajandusest ja metsandusest pärinev toitainereostus, veekogude füüsilised muutused ning ohtlikud ained. Kuigi Eestis on veeressurssi üldiselt piisavalt, on tiheasustusega piirkondades ilmnunud põhjaveevarude ammendumise risk. Transpordi- ja energiataristu, kaevanduste, tööstuse ning vesiviljeluse arendamine võib veekogude seisundit mõjutada täiendava reostuskoormuse, füüsiliste muutuste ja põhjaveetaseme alanemise kaudu. Eesmärkide saavutamist piirab ka ebapiisav inim- ja rahaline ressurss uuringuteks, teadus- ja arendustegevuseks ning investeeringuteks.

Vete seisundi parandamiseks rakendatakse veemajanduskavasid ja üleujutusriski maandamiskavasid. Olulise panuse annavad LIFE-programmist rahastatud projektid CleanEST, mis keskendub Virumaa veekogude seisundi parandamisele, ning WetEST, mille eesmärk on Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava terviklik elluviimine.

Kliimamuutused suurendavad üleujutuste tõenäosust ja võimalikku kahju. Ajakohastatud riskihinnangu järgi on Eestis 34 üleujutusriskiga piirkonda, mistõttu tuleb üleujutuste ennetamine, nendeks valmisolek ja tagajärgede vähendamine siduda senisest tugevamalt nii veemajanduse kui ka ruumilise planeerimisega.

Läänemere hea keskkonnaseisundi saavutamiseks tuleb esmajärjekorras vähendada merre jõudvate toit- ja ohtlike ainete, sealhulgas ravimijääkide kogust, ning lahendada mereprügi, veealuse müra, võõrliikide ja kalapüügikoormusega seotud probleemid. Täiendava keskkonnariski moodustavad vrakid: 3. aprilli 2024. aasta seisuga oli Eesti merealal tuvastatud 689 vrakki, millest 65 oli hinnatud keskkonnoohtlikuks. Seetõttu tuleb luua püsiv võimekus suure keskkonnariskiga vrakkide ohutustamiseks sh kütusest tühjaks pumpamiseks.

Perioodil 2027-2030 elluviidavad olulisemad tegevused:

- **Veemajanduskavade 2022–2027 rakendamine** ja selleks vajalike ressursside tagamine, [LIFE SIP WetEST](#) projekti elluviimine kogumaksumusega ligikaudu 29,9 mln eurot ning [LIFE IP CleanEST](#) projekti elluviimine kogumaksumusega ligi 16,7 mln eurot;
- **Mitteheas seisundis veekogumite tervendamine, vee taaskasutuse poliitika väljatöötamine;**
- **Pandivere ja Adavere-Põltsamaa [nitraaditundliku ala tegevuskava rakendamine](#);**
- Mereala hea keskkonnaseisundi saavutamiseks [merestrategie meetmekava rakendamine](#) ja seireprogrammi uuendamine ning uue merestrategie meetmekava koostamine;

- **Rahvusvaheliste merekaitsekonventsioonide rakendamine, mereuuringute ja inventuuride tegemine ning keskkonnaohtlike vrakkide kütusest tühjaks pumpamise võimekuse loomine;**
- **Mereökoloogia digitaalse kaksiku prototüübi loomise ja merekeskkonnakaitse reformi elluviimise.**

[Loe täpsemalt: programmi tegevus mere- ja veekeskkonna kaitse](#)

Veevarustus ja kanalisatsioon

Eesti tugevuseks on hea kõrge ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse kvaliteet ning suhteliselt hea teenuse kättesaadavus. 2025. aasta andmetel oli ühiskanalisatsiooniga liitunud 84% ja ühisveevärgiga 85% elanikkonnast ning teenuse hind oli keskmiselt taskukohane, moodustades 1,1% leibkonnaliikme keskmisest netosissetulekust.

Samas on valdkonna peamine arenguvajadus sektori pikaajalise kestlikkuse ja toimepidevuse tagamine olukorras, kus vee- ja kanalisatsioonitaristu investeeringute välisrahastus on lõppenud. Väljakusteks on ka suurte ja regionaalsete vee-ettevõtete ebapiisavus, mistõttu väiksemates asulates ei ole kvaliteetse teenuse jätkusuutlikkus tagatud. Lisaks ei ole üleujutusriskide ennetamiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmeid piisavalt rakendatud ning sademevee käitlus linnalistes piirkondades ei vasta tänaste valingvihmade vooluhulkadele. See suurendab nii lokaalsete üleujutuste kui ka veekeskkonda jõudva reostuskoormuse riski. Veeteenuse kestlikkust mõjutavad ka vajadus tagada kvaliteetne joogivesi, joogiveeahela riskipõhine juhtimine ning reovee puhastamise nõuete täitmine uuenenud Euroopa Liidu raamistikus.

Perioodil 2027-2030 elluviidavad olulisemad tegevused:

- **Vee-ettevõtluse reformi elluviimine** ja vee-ettevõtete regionaliseerimise soodustamine, lähtudes veeteenuse teekaardist 2025–2035;
- **Joogivee kvaliteedi riskipõhise lähenemise tugevdamine;**
- Hajaasustuse ja maapiirkondade **reovee kohtkäitluse õigusraami ajakohastamine;**
- **Üleujutusriskide maandamiskavade rakendamine** ja ajakohastamine;
- **Kombineeritud sademeveelahenduste toetamine** Euroopa Liidu struktuuritoetuste perioodi 2021–2027 (ÜF) toel kuni 2029 aastani 25,08 mln euro ulatuses;
- **Reoveepuhastuse energiatõhususe** toetusmeetme rakendamine;
- **Asulareovee puhastamise direktiivi** nõuete ülevõtmine Eesti õigusesse;
- **Ida-Virumaa joogivee varustuskindluse** uuringu tegemine.

[Loe täpsemalt: programmi tegevus veevarustus ja kanalisatsioon](#)

Merenduse konkurentsivõime

Merenduse valdkonna peamised väljakutsed on tagada Eesti merenduse konkurentsivõime ning ühenduste ja üldkasutatavate veeteede toimepidevus, vähendada valdkonna killustatust ning suunata sektorit rohetehnoloogiate ja digilahenduste kasutuselevõtu poole.

Tulemusvaldkonna mõõdik „Eesti laevandus on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline“ näitab head tulemust. Perioodiliselt avaldatava Shipping Industry Flag State Performance Table'i järgi on Eesti näitaja väärtus 3 ehk kõrgeimal tasemel ning kõik Eestile kohalduvad kategooriad (rahvusvahelised kohustused) on rohelises staatuses. Mõõdik võtab muu hulgas arvesse sadamariigi laevakontrollide tulemusi, rahvusvaheliste konventsioonide ratifitseerimist, laevade vanust ning riigi osalemist Rahvusvahelise Merendusorganisatsiooni töös. Positiivne tulemus näitab Eesti lipuriigi rahvusvahelist konkurentsivõimet, kuid ei tähenda veel, et Eesti meremajanduse tervikpotentsiaal oleks maksimaalselt kasutatud.

Merendus on globaalne majandusharu, mida mõjutavad otseselt rahvusvaheline ebastabiilsus, karmistuvad keskkonnanõuded ning sanktsioonidest tingitud kaubamahtude vähenemine. Julgeoleku-, keskkonna- ja meresõiduohutuse riske suurendab Venemaa varilaevastik. Eesti alustas 2024. aastal koos 11 muu Läänemere ja Põhjamere rannikuriigiga ekspertide tasandil koostööd, et kujundada selle probleemiga tegelemiseks ühiseid samme.

Eestis takistavad meremajanduse terviklikku arengut vastutuse jagunemine eri ministeeriumite vahel, kompetentside puudus ning ebapiisav teadus- ja arendustegevuse rahastus ja valdkondlik baasrahastus. Samuti vajab valdkond usaldusväärseid andmeid ja ajakohaseid infosüsteeme. Meremajanduse areng eeldab kõigi osapoolte koordineeritud koostööd. Eesti laevanduse konkurentsivõime suurendamiseks tuleb muuta Eesti lipp laevaomanikele atraktiivsemaks, ajakohastada seadusandlust ja toetusmeetmete raamistikku.

Meremajanduse arengut mõjutavad ka Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni paralleelsed keskkonnanõuded sh kliimaeesmärgid ning vajadus vältida laevaomanikele topeltkoormuse tekkimist. Konkreetsete rahvusvaheliste kliimameetmete ebaselgus suurendab laevaomanike jaoks ebastabiilsust. Rohetehnoloogiate kasutuselevõtt nõuab investeringuid sadamataristusse, kaldaelektriühendustesse, alternatiivkütuste taristusse, üldkasutatavatesse laevateedesse ja kanalitesse ning tuletornidesse. Samal ajal tuleb tagada transpordi toimepidevus ja püsiaustusega väikesaarte laevaühendused, jätkata väike- ja suursaarte ühistranspordi laevaliinide ja rahvusvaheliste laevaühenduste dekarboniseerimist ning rohekoridoride loomist.

Perioodil 2027-2030 elluviidavad olulisemad tegevused:

- **Konkurentsivõimelise laevanduspaketi ja laevaregistrite reformi lõpuleviimine ning meremajanduse juhtimismudeli edasiarendamine;**
- **Uue keskkonnasäästliku parvlaeva ehitamine** hinnangulise maksumusega 52 mln eurot;
- **Laevade keskkonnasõbralikuks ümberehitamise toetusmeetme rakendamine** vähemalt 25 mln euro suuruse toetusmahuga;
- AS Saarte Liinide **sadamate sadamarajatiste ja akvatooriumide arendamine** ÜF 70% toetuse mahus 9,5 mln eurot, projekti kogumaksumusega 13,57 mln eurot;

- Lisaks olulised **investeeringud TEN-T sadamate kaldaelektriühendustesse ja alternatiivkütuste taristusse**;
- Riigisisese **parvlaevaliikluse dekarboniseerimine**;
- Üldkasutatavate **laevateede ja kanalite süvendamise** baasrahastuse tagamine;
- **Tuletornide rekonstrueerimiseks** vajaliku rahastuse leidmine.

[Loe täpsemalt: programmi tegevus merenduse konkurentsivõime](#)

Väliskeskkonna mõju

Programmi elluviimist mõjutavad tugevasti Euroopa roheline kokkulepe, Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni kliima- ja keskkonnanõuded, geopoliitiline ebastabiilsus, sanktsioonidest tulenevad muutused kaubavoogudes ning kliimamuutustega kohanemise vajadus. See tähendab, et lisaks siseriiklike probleemide lahendamisele tuleb samaaegselt parandada veekeskkonna seisundit, tagada veeteenuse toimepidevus ning hoida meremajanduse konkurentsivõimet tingimustes, kus regulatiivne surve ja investeerimisvajadus kasvavad.

4. Programmi eesmärk ja mõõdikud

Programmi eesmärk: Eesti meri ning pinna- ja põhjavesi on heas seisundis. Veeteenus on jätkusuutlik, kättesaadav ja toimepidev ning merendus on kestlik ja konkurentsivõimeline.

Joonis 2. Programmi struktuur.

Programmi eesmärgi saavutamist hinnatakse programmi tasandi mõõdikutega. Need annavad koondvaate sellest, kuidas edeneb ühelt poolt mere- ja veekeskkonna seisundi paranemine ning teiselt poolt meremajanduse konkurentsivõime ja ühenduste toimimine.

Tabel 3. Programmi mõõdikud (vt Lisa 3. Mõõdikute kirjeldus)

Programmi mõõdikud	Tegelik			Sihttase					
	2023	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sadamate kaubakäive, miljonites tonnides <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	23	21,5		24	25	26	27	28	29
Reisijate arv rahvusvahelistel laevaliinidel, mln aastas <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	8	8,3	8,3	11	8,6	8,90	9,20	9,50	9,8
Veeteenuse keskmise maksumuse osakaal madalaima sissetulekuga maakonna leibkonna keskmisest sissetulekust, % <i>Allikas: Statistikaamet ja Keskkonnaagentuur</i>		1,31		<2,00	<2,00	<2,00	<2,00	<2,00	<2,00
Nitraaditundliku ala põhjaveeseire aasta keskmine nitraadisaldus ei suurene algtasemega (2021-2024) võrreldes <i>Allikas:</i>		28,7				<28,7	<28,7	<28,7	<28,7
Eesti on Paris MOU lipuriikide valges nimekirjas <i>Allikas: Paris MoU Committee</i>		Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah	Jah

5. Rahastamiskava perioodiks 2027-2030

Tabel 4. Rahastamiskava

Programmi rahastamiskava	Eelarve			Eelarve prognoos		
	Riigikogu poolt kinnitatud 2026*	Lõplik 2026*	2027	2028	2029	2030
Mere ja vee programm	-66 153 145		-78 968 509	-70 227 911	-64 345 334	-45 526 059
<i>Mere- ja veekeskkonna kaitse</i>	-21 228 552		-24 845 671	-19 805 264	-21 285 616	-10 523 708
<i>Veevarustus ja kanalisatsioon</i>	-2 300 260		-5 271 541	-5 794 184	-3 000 755	-2 955 103
<i>Merenduse konkurentsivõime</i>	-42 624 333		-48 851 297	-44 628 464	-40 058 963	-32 047 248

* Lõplik eelarve sisaldab kõiki eelarveaasta jooksul tehtud muudatusi, veerg täidetakse enne programmi kinnitamist ministri poolt.

1. juuniks esitatakse 2027-2030. aasta eelarve prognoos, mis vastab KAISis esitatud rahastamiskavale.

1. oktoobril avalikustatud programmi kavandi rahastamiskava vastab Riigikogule üle antud riigieelarve eelnõule ja vastuvõetud riigi eelarvestrateegiale.

6. Programmi tegevused ja tegevuste täitmise analüüs

Programmi tegevus 1. Mere- ja veekeskkonna kaitse

Eesmärk: Mere- ja veekeskkonna kaitse on korraldatud viisil, mis toetab Eesti mereala, pinnavee ja põhjavee hea seisundi saavutamist ja säilitamist.

Programmi tegevus hõlmab merekeskkonna kaitset ning vee kaitse ja säästliku kasutamise tegevusi, mis on otseselt seotud veekogude hea seisundi saavutamisega. Tegevuse raames kujundatakse ja rakendatakse mere- ja veekaitsepoliitikat, viiakse ellu veemajanduskavasid ja merestrateegia meetmeid, tehakse seiret ja uuringuid, koostatakse seisundihinnanguid ja rahvusvahelist aruandlust ning rakendatakse veekogude tervendamise ja reostuskoormuse vähendamise meetmeid. Tegevuse keskmes on terviklik käsitus veest kui ühest süsteemist sõltumata sellest, kas tegemist on merevee, pinnavee või põhjaveega. Alates 2027.a lisandub ka EL looduse taastamise määruse Eesti tegevuskava meetmete rakendamine mere- ja mageveekogude ökosüsteemide ja elupaikade taastamiseks.

Programmi tegevuste elluviimist koordineerib Kliimaministeerium. Eesmärkide saavutamisse panustavad koostöös Keskkonnaamet, Keskkonnaagentuur, Eesti Geoloogiateenistus ja teised asjaomased partnerid.

2027. a peamised tegevused

2027. aastal jätkatakse mere- ja veekeskkonna kaitse tegevusi, keskendudes mereala hea keskkonnaseisundi saavutamisele, veekogumite seisundi parandamisele ning rahvusvaheliste ja riigisiseste kohustuste täitmisele. Jätkub merestrateegia meetmekava rakendamine ning aastatel 2027–2028 selle uuendamine.

Rahvusvaheliste merekaitsekonventsioonide rakendamisel jätkatakse valdkondlikus koostöös osalemist ning asjakohaste õigusaktide ajakohastamist ja rakendamist. EL õigusaktide muudatuste tõttu aastatel 2026–2027, sealhulgas kavandatava Ocean Act'i vastuvõtmisel, suureneb merede ja ookeanidega seotud seire- ja uuringutegevuste tähtsus. Samuti pööratakse senisest enam tähelepanu rahvusvahelise koostöö arendamisele mereseires, sealhulgas koostööle ülemaailmse ookeanivaatlussüsteemiga (GOOS), ning seireandmete kättesaadavaks tegemisele.

Jätkuvad mereuuringud, sealhulgas mikroprügi, saasteainete leviku, laevanduse keskkonnamõju ning mereelustiku ja mereelupaikade uuringud ja inventuurid. EL looduse taastamise määruse meetmete täitmine eeldab täiendavaid seiretegevusi ka riikliku keskkonnaseire programmi raames, sealhulgas mereelupaikade seiret.

Reostustõrje ja mereuuringute võimekuse tugevdamiseks võetakse kasutusele uus multifunktsionaalne laev. Samal ajal püsib vajadus luua võimekus keskkonnaohtlikest vrakkidest kütuse väljapumpamiseks.

Veekogumite seisundi parandamiseks jätkuvad mitteheas seisundis veekogude tervendamistööd. EL struktuuritoetuste perioodi 2021–2027 raames kavandatakse 2027. aastal RMK elluviidava projekti kaudu tervendamistööd Ähijärvel, Käsmu järvel ning Pühajärvel ja Neitsijärvel. Samuti jätkub aastateks 2026–2027 koostatud veemajanduskava tegevuskava rakendamine. 2027. aasta lõpuks valmivad perioodi 2028–2033 veemajanduskavad ning alates 2028. aastast alustatakse nende rakendamist.

LIFE SIP WetEST projekti raames rakendatakse 2027. aastal esimesel aastal loodud valitsemismudelit ning valmib projekti esimese etapi vahearuanne. LIFE IP CleanEST projektis keskendutakse Viru alamvesikonna veekogumite hea seisundi saavutamiseks vajalike meetmete lõpuleviimisele, seirele ja tulemuste hindamisele.

Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala tegevuskava 2025–2028 rakendamisel jätkatakse meetmete kavandamist ning veeseaduse muudatuste ettevalmistamist. Vee taaskasutuse poliitika kujundamisel alustatakse LIFE AdaptEst projekti raames Eesti vee taaskasutuse strateegia koostamist ja arutelusid. Strateegia valmimine on kavandatud 2028. aastaks.

Tabel 5. Programmi tegevuse mere- ja veekeskkonna kaitse mõõdikud (vt Lisa 3. Mõõdikute kirjeldus)

Tegevuse mõõdikud	Tegelik		Sihttase					
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Maismaalt merre jõudev lämmastikukoormus (N-üld, t/a) <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	30674				väheneb	≤26474	≤26474	≤26474
Maismaalt merre jõudev fosforikoormus (P-üld, t/a; sihttase (HELCOM NIC <419 t P/a) <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	589,7				väheneb	≤419	≤419	≤419
Merekaitsealade pindalamäär Eesti merealast, % <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	7064 km2 Eesti merealast kaitse all, TW piiriga: 28,1 %; EEZpiiriga: 19,3%*	>28	>28	>28	>28	>29	>29	30
Kõrge riskitasemega reostus- ja keskkonnoahtlike vrakkide ohutustamine <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	0	0	0	0	0	1	2	3

Tabel 6. Programmi tegevuse arengusuunad, nende täitmine ja kavandatud tegevused 2027-2030 (ARENGUSUUNDADE JAOTUS JA 2027. a TEGEVUSED SELGUVAD 2027. a TÖÖPLAANI KOOSTAMISE KÄIGUS 2026. a SÜGISEL JA UUENDATAKSE PROGRAMMIS ENNE SELLE KINNITAMIST)

Arengusuund	2025 täitmine	2026 tegevused	2028–2030 tegevused
Mereala hea keskkonnaseisundi saavutamiseks merestrateegia meetmekava rakendamine. Jätkatakse perioodi 2023–2028 meetmekava rakendamist ning merestrateegia seireprogrammi uuendamist ja rakendamist.	Tööd on graafikus.	Tööd on graafikus, aga suuresti sõltuvad rahalistest vahenditest.	Tööd on graafikus, aga suurest sõltuvad rahalistest vahenditest.
Rahvusvaheliste merekaitsekonventsioonide ratifitseerimine ja rakendamine Eestis. Korraldatakse mereuuringuid, sh mikroplasti, saasteainete leviku, laevanduse keskkonnamõju ning elustiku ja mereelupaikade inventuure.	Jätkub.	Jätkub, pidev osalemine valdkondlikus töös ning asjakohaste õigusaktide uuendamine.	Jätkub, pidev osalemine valdkondlikus töös ning asjakohaste õigusaktide uuendamine.
Reostustõrje ja mereuuringute võimekuse tagamine ning suurendamine. Sealhulgas uue multifunktsionaalse laeva kasutusele võtmine.	Jätkus uue multifunktsionaalse laeva ehitamine.	Uus multifunktsionaalne laev saab valmis.	Uus multifunktsionaalne laev tööös
Keskkonnaohtlike vrakkide kütusest tühjaks pumpamise võimekuse loomine. Eesmärk on vähendada vrakkidest tulenevat reostusriski.	Võimekust ei ole ressursside puudusel loodud.	Võimekust ei ole ressursside puudusel loodud	Vastav võimekus on vaja luua.
Pinnavee ja põhjavee hea seisundi saavutamine ja säilitamine	1) Valmisid ehitusprojektid kolmel paisuobjektil, Toimusid eeluuringud Ähijärvel ja Käsnu järvel (valmivad 2026). 2) 2025. aastal rakendati veemajanduskava perioodi 2024–2025 tegevuskava alusel. Võtmetähtsusega oli Keskkonnaametisse	1) Pühajärve/Neitsijärve ja Lavassaare eeluuringu algus. Koorküla/Veskijärve, Lillekoptli, Hendrikhansu paisu tööde teostamine. 2) Veemajanduskava meetmeprogrammi rakendamise tegevuskava aastateks	1) VMK ajakohastamise koordineerimine 2) VMK rakendamise koordineerimine. 3) 2027. aastal toimub avalik väljapanek ja aasta lõpus kinnitatakse maandamiskavad. Pinna ja põhjavee kaitse tagamiseks vajalikud uuringud

	veemajanduskava büroo loomine ja LIFE SIP WetEST projekti raames Lääne-Eesti vesikonda nelja veemajanduse koordinaatori palkamine. 3) Ajakohastati riskipiirkondade üleujutusohu ja riskikaarte ning jätkus 2022–2027 kavade rakendamine. 4) 2025. aastal kujundati projektijuhtimissüsteem, töötati välja projektijuhtimise alusdokumendid, loodi mitmetasandiline valitsemismudel ja valgalakoordinaatorite süsteem ning käivitati piloottegevused. 5) 2025. aastal valmis mitu veemajanduskavade elluviimist toetavat analüüsi, meetodikat ja hindamisaruannet ning jätkus aktiivne kaasamine, teavitamine ja partnerkoostöö. 6) 2025. aastal alustati tegevuskava rakendamist vastavalt kinnitatud ajakavale. Toimusid seired, koolitused, teadusuuringud ja aruandlus; vahearuanne esitati põllumajanduseveekaitse töörühmale 14.11.2025. 7) 2025. aastal valmistati ette alamaktide eelnõud, lepiti kokku andmekoosseisud, rakendati pilootprojekte Prangli saarel ja Tartus ning jätkus rahvusvaheline koostöö Euroopa Komisjoni töörühmas. 8) Valmis TÜ Kurtna-Vasavere põhjaveeuuring, koostati tegevuskava ning jätkus järvede kompleksseire.	2026–2027 on heaks kiidetud. Olulise panuse annavad LIFE IP CleanEST ja LIFE SIP WetEST ning võtmetähtsusega on valgala koordinaatorite töö ja üle-eestilise koordinaatorite võrgustiku arendamine. 3) Alustatakse maandamiskavade ajakohastamisega ning jätkub 2022–2027 kavade rakendamine. 4) 2026. aastal on fookuses töö valgalade koostöökogudega, koostöökokkulepped põllumajandustootjatega, pilootlahendused, töölaua IT-arendused, biomanipulatsiooni tegevused ning rahvusvaheline koostöö ja õppevisiidid. 5) 2026. aastal jätkub kommunikatsioonistrateegia rakendamine, partnerkoostöö, rahvusvahelistes võrgustikes osalemine, VMK töölaua arendamine ning mitmed sisulised hindamis- ja taastamistegevused. 6) 2026. aastal jätkub tegevuskava rakendamine ning fookuses on NTA teekaardis esitatud meetmete sotsiaal-majandusliku mõju analüüs, et valmistada ette rakendusskeemid ja õigusmuudatused. 7) 2026. aastal jätkub alamaktide koostamine, pilootprojektide rakendamine, infovahetus osapooltega ning rahvusvaheline koostöö. 8) 2026. aastal tehakse põhjaveevarude ümberhindamine, alustatakse täiendavaid uuringuid, seirevõrgu uuendamist ja inventuure.	4) Pinna- ja põhjavee hea seisundi tagamiseks ja säilitamiseks vajalikud projekti 5) Pinna- ja põhjavee kaitse tagamisega seotud õigusloome. 6) Vee taaskasutuse edendamine 7) NTA tegevuskava ajakohastamine ja rakendamine 8) LIFE CleanEST rakendamine 9) LIFE WetEST rakendamine
Üleujutuste, põudade ja veepuudusega toimetulek		1) Üleujutusega seotud riskide maandamiskava ajakohastamine ja avalik väljapanek; 2) Projekti "Üleujutusohu ennetamine ja leevendamine, hoiatisüsteemid" elluviimine	1) Üleujutusega seotud riskide maandamiskava ajakohastamine, avalik väljapanek ja rakendamine 2) Üleujutusega seotud riskide hindamise ajakohastamine

		3) Üleujutuseriskide maandamise meetme rakendamise tagamine 4) Veepuuduse suhtes tundlike piirkondade, ja looduslikult kliimatundliku veerežiimiga veekogude ja põhjaveekihtide kaatdistamine	3) Üleujutuse riskide maandamise meetme rakendamise tagamine 4) Projekti "Üleujutusohu ennetamine ja leevendamine, hoiatisüsteemid" elluviimine 5) Üleujutusohuga arvestamise koolitused ja teadlikkuse tõstmine 6) Veepuuduse suhtes tundlike piirkondade, ja looduslikult kliimatundliku veerežiimiga veekogude ja põhjaveekihtide kaatdistamine 7) Põua ja veepuuduse strateegia koostamine
--	--	---	---

Programmi tegevus 2. Veevarustus ja kanalisatsioon

Eesmärk: Veeteenust arendatakse viisil, mis tagab puhta joogivee ning töökindla, toimepideva ja taskukohase teenuse kogu Eestis.

Programmi tegevus hõlmab vee-ettevõtluse reformi, joogivee kvaliteedi, reovee kogumise ja puhastamise, sademeveelahenduste, üleujutusriskide maandamise ning veeteenuse taristu jätkusuutlikkusega seotud poliitika kujundamist ja rakendamist. Tegevuse keskmes on vee-ettevõtluse reformi elluviimine, veeteenuse taskukohasuse ja kvaliteedi tagamine, õigusruumi ajakohastamine ning teenuse toimepidevuse parandamine investeringute ja digitaliseerimise kaudu. Veeteenus on programmis käsitletud eraldi tegevusena, kuna tegemist on elanike jaoks elutähtsa teenusega, mis vajab eraldi tähelepanu ja ressursse.

Programmi tegevuste elluviimist koordineerib Kliimaministeerium. Eesmärkide saavutamisse panustavad koostöös Keskkonnaamet, Keskkonnaagentuur, Eesti Geoloogiateenistus ja teised asjaomased partnerid.

Peamised tegevused 2027. aastal

2027. aastal jätkatakse veeteenuse reformi strateegilise teekaardi rakendamist, sealhulgas reformi lahenduste testimist ja jõustamist. Reformi eesmärk on tagada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse toimepidevus ning soodustada vee-ettevõtete regionaliseerimist. Järgmistel aastatel jätkatakse reformi mõju seiret ja hindamist ning vajaduse korral töötatakse välja täiendavad lahendused vee-ettevõtete konsolideerimise toetamiseks.

Joogivee kvaliteedi riskipõhise käsitlemise rakendamiseks kavandatakse aastatel 2027–2028 muudetud õigusaktide rakendamist, IT-lahenduste ja andmekogude arendamist ning ministeeriumide ja asutuste koostöö tugevdamist. Tegevuste eesmärk on toetada joogiveeahela riskipõhist juhtimist ja suunata ressursid kõige suurema riskiga valdkondadesse.

Asulareovee puhastamise direktiivi nõuete ülevõtmisel jätkub 2027. aastal eelnõude menetlemine, laiendatud tootjavastutuse (EPR) süsteemi väljatöötamine ning vajalike IT-arenduste tegemine. Edaspidi on süsteemi toimimiseks vajalik teha investeringuid, korraldada seiret, ajakohastada lubasid, arendada andmekogusid ning koostada lõimitud kavasid.

Hajaasustuse ja maapiirkondade reovee kohtkäitluse valdkonnas valmivad ehitisregistri arendused ning võetakse vastu vajalikud õigusmuudatused. Seejärel alustatakse seaduse rakendamist ja kohtkäitlusandmete registrisse kandmist. Sellega parandatakse purgimisteenuse kättesaadavust ning tagatakse reovee jõudmine nõuetekohasele puhastamisele.

Tabel 7. Programmi tegevuse veevarustus ja kanalisatsioon mõõdikud

Tegevuse mõõdikud	Tegelik		Sihttase					
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ühiskanalisatsiooniga liitunud elanike osakaal, % <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	82	84	84	84	84	84	85	86
Reovee kogumise ja puhastamise osas nõuetele vastavate üle 2000 ie koormusega reoveekogumisalade osakaal, %	98	98	100	100	100	100	100	100

<i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>								
Vee-ettevõtete arv <i>Allikas:</i> <i>Keskkonnaagentuur</i>	127	125	125	120	110	100	80	60

Tabel 8. Programmi tegevuse arengusuunad, nende täitmine ja kavandatud tegevused 2027-2030 (ARENGUSUUNDADE JAOTUS JA 2027. a TEGEVUSED SELGUVAD 2027. a TÖÖPLAANI KOOSTAMISE KÄIGUS 2026. a SÜGISEL JA UUENDATAKSE PROGRAMMIS ENNE SELLE KINNITAMIST)

Arengusuund	2025 täitmine	2026 tegevused	2027 tegevused	2028-2030 tegevused
Veeteenuse reformi strateegilise teekaardi koostamine ja elluviimine. Reformi eesmärk on tagada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse toimepidevus ning soodustada vee-ettevõtete regionaliseerimist.	Valmis vee-ettevõtluse reformi strateegiline teekaart 2025–2035, valmis ÜVVK muutmise seaduse VTK esmane tööversioon ning käivitus DigiVesi innovatsiooniprojekt.	Koostati ÜVVK väljatöötamiskavatsus ja ÜVVK muutmise eelnõu ning jätkus DigiVesi piloteerimine, ametlik andmekorje ja võrdlusanalüüsi käivitamine.	2027. aastal ÜVVK vastuvõtmine, alamaktide ja metoodikate väljatöötamine, DigiVesi arendamine ning võrdlusanalüüsi testperiood ja KPI-de valideerimine.	Jõustuvad ühtsed nõuded, algab toimub digivesi piloteerimine, arendus ja skaleerimine, olemasolevate andmete korrastamine ja KPIde valideerimine, algab üleminek VE-põhisele ÜVVK kavadele, rakenduvad tariifistiimulid liitujatele, jõustub võrdlusanalüüsi kord, algab ametlik andmekorje.
Üleujutusriskide maandamise meetme ja sademevee kombineeritud lahenduste meetme rakendamise tagamine. Eesmärk on leevendada või vältida lokaalseid üleujutusi ning parandada sademevee käitlust.	Kombineeritud sademeveestrateegia KIK meetmes oli 57,51% eelarvest broneeritud ning üleujutusohu ennetamise ja leevendamise meetmes oli kasutatud 74,1% järelejäänud eelarvest.	Toetuse andmine jätkub.	Eeldatavalt on toetuste eelarved 2027. aastaks broneeritud. Toimub projektide elluviimise kontrollimine ja väljamaksete tegemine.	Toimub projektide elluviimise kontrollimine ja väljamaksete tegemine.
Joogivee kvaliteedi riskipõhise lähenemise tagamine. Eesmärk on optimeerida veekäitluse kulusid ja suunata ressursid joogiveeahela kriitilistele punktidele.	2025. aastal sisestati joogiveehaarete toitealadega seotud uurimistöö tulemused EELISesse. Euroopa Komisjon algatas rikkumismenetluse ning Eesti lubas puuduste kõrvaldamiseks muuta veeseadust ja vajaduse korral teisi seadusi.	Puuduste kõrvaldamiseks vajalikud seaduseelnõud esitatakse Vabariigi Valitsusele hiljemalt 2026. aasta IV kvartalis.	2027.–2028. aastal kavandatakse muudetud õigusaktide rakendamist, IT-lahenduste ja andmebaaside arendamist ning ministeeriumide ja asutuste koordineeritud koostööd. Sealhulgas riskijuhtimise meetmete rakendamist, riskijuhtimise sidumist veemajanduskavade meetmetega.	2027.–2028. aastal kavandatakse muudetud õigusaktide arendamist, rakendamist, IT-lahenduste ja andmebaaside arendamist ning ministeeriumide ja asutuste koordineeritud koostööd.
Reoveepuhastuse energiatõhususe edendamise toetusmeetme rakendamine.	Taotlusvoor avati 14.01.2025; eelarve vähendati 25 mln eurolt 6,5 mln euroni; aasta lõpuks oli rahastatud 12 auditeerimise projekti	Muudetakse toetuse reeglistikku ning KIK jätkab taotluste hindamist ja rahastusotsuste tegemist kuni eelarve ammendumiseni.	Jätkub toetuste andmine kuni toetusmeetme eelarve ammendumiseni.	Jätkub toetuste andmine kuni toetusmeetme eelarve ammendumiseni.

Toetusmeetme eesmärk on vähendada vee-ettevõtete kulusid ja kasvuhoonegaaside emissioone.	ja hindamisel üks investeeringuprojekt.			
2024. a uuendatud asulareovee puhastamise direktiivi nõuete ülevõtmine Eesti õigusesse. Sealhulgas laiendatud tootjavastutuse skeemi väljatöötamine mikrosaasteainete puhastamise kulude katmiseks.	2025. aastal tehti esialgne tööjaotus, kaardistati uuringute ja õigusmuudatuste vajadused, alustati seaduseelnõu koostamist ning valmis EPR põhimõtte rakendamise esimene uuring IV astme kulude osas.	2026. aastal toimub õigusaktide ettevalmistus, telliti vastavad rakendusuurid.	2027. aastal jätkub eelnõude menetlus, EPR skeemi väljatöötamine ja IT-arenduste tegemine. VeeS ja teiste seaduste muutmine direktiivi ülevõtmiseks, vajalike uuringute tellimine.	2028+ on vaja investeeringuid, seiret, lubade muutmist, andmestikke ja lõimitud kavade koostamist, et süsteem toimiks praktikas. Tuleb käivitada EPR süsteem ning jätkub IT arenduste tegemine. Samuti arendatakse reoveepuhastusprotsesside energiatõhusust.
Hajaasustuse ja maapiirkondade reovee kohtkäitluse valdkonna õigusliku raami ajakohastamine. Eesmärk on tagada purgimisteenuse parem kättesaadavus ja reovee jõudmine puhastitesse.	Eelnõu on valmis, selgitamist vajavad ehitisregistri arendusega seotud küsimused.	Eelnõu läheb 2026. aasta kevadel kooskõlastusele; 2026. aasta teises pooles algavad ehitisregistri arendused.	Ehitisregistri arendused valmivad ning seadus võetakse vastu, seejärel toimub seaduse rakendamine ja kohtkäitlusandmete sisseviimine registrisse.	Ehitisregistri arendused valmivad ning seadus võetakse vastu, seejärel toimub seaduse rakendamine ja kohtkäitlusandmete sisseviimine registrisse.

Programmi tegevus 3. Merenduse konkurentsivõime

Eesmärk: Meretranspordisektor on konkurentsivõimeline, ohutu, turvaline ja keskkonnahoidlik ning merendus on paremini seotud muu taristuga.

Programmi tegevus hõlmab meremajanduse, meretranspordi, veetaristu, laevanduse konkurentsivõime, riigilaevastiku, ühenduste toimepidevuse, sadamate, jäämurde, laevateede ning merenduse digilahendustega seotud poliitika kujundamist ja rakendamist. Tegevuse eesmärk on suurendada Eesti merenduse konkurentsivõimet, tagada toimepidevad ühendused ja veeteed, vähendada valdkonna killustatust ning soodustada rohetechnoloogiate ja digilahenduste kasutuselevõttu. Tegevuse täpsem kirjeldus ning eesmärgid ja investeeringuvajadused esitatakse programmi lisana kinnitatavas veetee hoiukavas.

Programmi tegevuste elluviimist koordineerib Kliimaministeerium. Eesmärkide saavutamisse panustavad koostöös Transpordiamet, Riigilaevastik ja teised asjaomased partnerid.

2027. a peamised tegevused

2027. aastal jätkatakse meremajanduse konkurentsivõime suurendamist, keskendudes kestliku sinimajanduse arendamisele, merendusteenuste ja õigusraami ajakohastamisele, digilahenduste kasutuselevõtule ning meretranspordi keskkonnamõju vähendamisele.

Kestliku sinimajanduse arendamisel valmib 2027. aasta augustiks Eesti sinimajanduse juhtimismudel, mis loob aluse valdkonna süsteemsemaks arendamiseks. Seejärel jätkub mudeli rakendamine, sealhulgas õigusmuudatuste ettevalmistamine, digilahenduste arendamine ning riigiasutuste koolitusprogrammi elluviimine.

Merenduse keskkonnamõju vähendamiseks jõustub 2027. aastal uus veeteetasude süsteem, mis arvestab laevade keskkonnamõju ning võimaldab tasusid diferentseerida rahvusvaheliste keskkonnanäitajate alusel. Samuti jätkatakse võimaluste hindamist riigile kuuluvate laevade üleviimiseks alternatiivkütustele ning laevade keskkonnasäästlikumaks muutmist toetavate meetmete arendamist.

Riigisisese parvlaevaliikluse dekarboniseerimiseks jätkub uue keskkonnasäästliku parvlaeva ehitus suursaarte liinide teenindamiseks. Laeva valmimine on kavandatud 2028. aastaks ning 2027. aastal jätkuvad ehitustööd.

Meretranspordi toimepidevuse ja tõhususe parandamiseks valmib 2027. aastal täiendatud funktsionaalsusega elektrooniline mereinfosüsteem. Süsteem toetab merendusteenuste digitaliseerimist ning parandab valdkonna andmepõhist juhtimist ja korraldust.

Sadamate kliimakindluse ja ohutuse parandamiseks jätkub AS-i Saarte Liinid sadamate sadamarajatiste ja akvatooriumide arendamise projekti elluviimine. Euroopa Liidu toetuste abil rajatakse sadamate lainemurdjaid ning jätkatakse sadamate kaitserajatiste arendamist.

Tabel 9. Programmi tegevuse meremajandus mõõdikud (vt Lisa 3. Mõõdikute kirjeldus)

Tegevuse mõõdikud	Tegelik		Sihttase					
	2024	2025	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Jäämurde teenuse tagamine, % <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	100	100	100	100	100	50	50	50

Mõõdistatud Eesti mereala osakaal, % <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	74	75	75	77	83	85	87	88
SF projektidest rahastatud uute lainemurdjatega sadamate arv, kus on rakendatud kliimamuutuste mõjude suhtes kaitsemeetmeid, tk <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	0	1	1	1	3	3	4	4
Eestisisese merenduse CO2 vähendamine saartevaheliste parvlaevaühenduste nullheitele viimisega, kilotonnides <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	16,43	16,43	16,43	16,43	16,43	11,00	11,00	11,00

Tabel 10. Programmi tegevuse arengusuunad, nende täitmine ja kavandatud tegevused 2027-2030 (ARENGUSUUNDADE JAOTUS JA 2027. a TEGEVUSED SELGUVAD 2027. a TÖÖPLAANI KOOSTAMISE KÄIGUS 2026. a SÜGISEL JA UUENDATAKSE PROGRAMMIS ENNE SELLE KINNITAMIST)

Arengusuund	2025 täitmine	2026 tegevused	2027 tegevused	2028-2030 tegevused
Kestliku sinimajanduse arendamine. Tegevuse eesmärk on tugevdada meremajanduse terviklikku arengut ning luua parem alus sektori andmepõhiseks juhtimiseks ja konkurentsivõime kasvatamiseks.	EL KOM viis läbi hanke töö teostaja leidmiseks	Tööd on graafikus	Projekti valmimise tähtaeg august 2027. Projekti tulemusena valmib Eesti sinimajanduse juhtimismudel, mis loob aluse valdkonna edasiseks arendamiseks. Mudeli rakendamine jätkub eraldi tegevustena, sealhulgas õigusmuudatuste ettevalmistamise, digilahenduste arendamise ning riigiasutuste koolitusprogrammi kaudu.	Projekti valmimise tähtaeg august 2027. Projekti tulemusena valmib Eesti sinimajanduse juhtimismudel, mis loob aluse valdkonna edasiseks arendamiseks. Mudeli rakendamine jätkub eraldi tegevustena, sealhulgas õigusmuudatuste ettevalmistamise, digilahenduste arendamise ning riigiasutuste koolitusprogrammi kaudu.
Uue veeteetasude süsteemi välja töötamine. Ette valmistatakse süsteemi, mis lähtub laeva keskkonnamõjust ja diferentseerib tasusid näiteks Clean Ship Indexi või sarnase rahvusvahelise indeksi alusel.	Eelnõu on koostatud.	Eelnõu on läbinud kooskõlastusringid, täiendamisel.	Uus süsteem hakkab kehtima 2027.	Uus süsteem hakkab kehtima 2027.
Riigisisese parvlaevaliikluse dekarboniseerimine. Eesmärk on vähendada saartevaheliste ühenduste heidet ning siduda sellega sadamate ümberehitamine ja alternatiivkütuste kasutuselevõtt.	Viienda parvlaeva ehitushange	Viienda parvlaeva ehitusleping on sõlmitud.		2028 valmib viies parvlaev
Riigile kuuluvate laevade üleviimine alternatiivkütustele. Tegevus aitab luua püsivamat nõudlust alternatiivkütuste tootmiseks ja kasutamiseks.	Ressursside puudusel teostamata	Ressursside puudusel teostamata		Leida lahendused tegevuse elluviimiseks

Transpordi toimepidevuse säilitamine, rohetehnoloogiate kasutuselevõtt ja digilahenduste juurutamine. Eesmärk on hoida meretransport toimivana ning parandada sektori tõhusust.	Elektroonilise mereinfosüsteemi alusanalüüs	Elektroonilise mereinfosüsteemi arendustööd	2027 valmib täiendatud ja uute võimalustega elektrooniline mereinfosüsteem	
Konkurentsivõimelise laevanduspaketi ja laevaregistrite reformi väljatöötamine. Eesmärk on parandada Eesti võimalusi tuua ja hoida kauba- ja reisilaevu Eesti lipu all.	Analüüsi Euroopa Komisjoni riigiabi lubasid ja tehti nende põhjal ettepanekuid, mida võiks Eesti riigiabi pakettis muuta.	Laevaregistrite reformi ja maksusoodustuste konkurentsivõimelisemaks muutmise eelnõu väljatöötamine.		Konkurentsivõimeline laevanduspakett on välja töötatud
Uue keskkonnasäästliku parvlaeva ehitus suursaarte liinide teenindamiseks. Tegevuse eesmärk on vähendada saartevahelise ühenduse CO2 heidet ja parandada teenuse kestlikkust.	Viidi läbi riigihange ehitaja leidmiseks.	Sõlmiti ehitusleping		Jätkub parvlaeva ehitus ning laev peab valmima 2028. aastaks.
Toetusmeetme väljatöötamine laevade keskkonnasäästlikumaks muutmiseks Eestis. Eesmärk on soodustada laevandusettevõtteid valima Eestit oma laevade ümberehituse ja rohetehnoloogiate kasutuselevõtu kohana.	Toetusmeetme määrus on koostatud ja meede avatud.	Meede avatud		Leida vajalikud ressursid, et tagada meetme jätkusuutlikkus.
AS-i Saarte Liinid sadamate sadamarajatiste ja akvatooriumide arendamine kliimamuutustega kohanemiseks.	Tööd on graafikus ning kaitserajatiste ehitamine jätkub.	Töö jätkub vastavalt ajakavale.		Jätkub projekt SF 2021–2027 perioodi vahenditest ning sadamate lainemurdjate ehitamist toetatakse

Tegevus hõlmab kaitserajatisi ja muid investeeringuid sadamate ohutuse ja kliimakindluse parandamiseks.				EL vahenditest. Projekt on ellu viidud ja lainemurdjad ehitatud.
Laevateede ja kanalite süvendamiseks vajaliku baasrahastuse tagamine. Eesmärk on hoida laevateed ja kanalid nõutud tasemel ning vältida toimepidevusriskide kasvu.	Baasrahastus ei ole tagatud vajalikus mahus.	Baasrahastus ei ole tagatud vajalikus mahus		Vajalik on tagada vajalikus mahus baasrahastust.
Tuletornide rekonstrueerimiseks vajaliku rahastuse tagamine. Eesmärk on säilitada ohutuks meresõiduks vajalik taristu.	Ressursside puudusel ei ole rahastus tagatud.	Ressursside puudusel ei ole rahastus tagatud.		Vajalik on tagada vajalikus mahus rahastus. Tänapäeva ebastabiilses olukorras kannavad tuletornid lisaks kultuurilisele väärtusele ka meresõiduohutuse vaatest väga olulist rolli.

7. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi on koostanud Kliimaministeerium koostöös asjaomaste haldusala asutustega. Programm koostatakse neljaks aastaks, pidades silmas strateegilisi eesmärke, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ja riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ eesmärke. Programmi kinnitab taristuminister pärast 2027. aasta riigieelarve seaduse vastuvõtmist ning see avalikustatakse Kliimaministeeriumi veebilehel. Programmi täiendatakse igal aastal ühe aasta võrra ning see on kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga ja riigi rahaliste võimalustega.

Programmi tegevuste eesmärke aitavad toetada tulemusvaldkonna „Elukeskkond, liikuvus ja merendus“ teised programmid ning tulemusvaldkonna „Kliima, energeetika ja elurikkus“ programmid.

Programmis seatud eesmärkide saavutamise ja mõõdikute seiramise eest vastutab Kliimaministeerium koostöös asjaomaste haldusala asutustega. Programmi täitmisest antakse aru järgmises programmis perioodil 2028-2031.

Programm annab suuna välisvahendite planeerimisele ja kasutamisele.

Programmi elluviimist juhib Kliimaministeeriumi merenduse ja veekeskkonna asekantsler.

Vajaduse korral moodustatakse Kliimaministeeriumi poolt täiendavaid tööühmi ja korraldatakse arutelusid programmi elluviimisega seotud poolte ja huvirühmadega.

Lisa 1. 2025. a programmi ja programmi tegevuste eelarve täitmine

	Esialgne eelarve (tuhat eurot)	Lõplik eelarve (tuhat eurot)	Täitmine (tuhat eurot)
Mere ja vee programm			
Kulud	-65 605	-104 038	-65 545
Merekeskkonna kaitse tagamine			
Kulud	-2 743	-3 124	-2 679
Vee säästliku kasutamise ja kaitse tagamine			
Kulud	-22 969	-40 410	-24 127
Meremajanduse konkurentsivõime ja veetaristu arendamine			
Kulud	-39 893	-60 504	-38 739

Lisa 2. Programmi teenuste kirjeldus

Teenus	Teenuse eesmärk ja lühikirjeldus
Programmi tegevus 1. Mere- ja veekeskonna kaitse	
Merekeskkonna poliitika kujundamine ja rakendamine (KLIM)	Eesmärk: Merekeskkonna poliitika on kujundatud, rahvusvahelised aruanded õigeaegselt esitatud. Eesmärgi saavutamiseks kujundatakse poliitikat, toetatakse mere-uuringuid teadmise puudujääkide vähendamiseks, töötatakse välja ja rakendatakse meetmeid merekeskkonna seisundi parandamiseks, koostatakse ja esitatakse rahvusvahelisi aruandeid, kooskõlastatakse reostustõrjeplaane, antakse vee erikasutuslube ning mereuuringulube. Eesmärki aitavad oma teenuste kaudu saavutada: Kliimaministeerium, Keskkonnaagentuur ja Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus.
Mereseire korraldamine ja aruannete koostamine (KAUR)	Eesmärk: Riigi aruandluskohustuste täitmine Riigi kokkulepetest ja EL-i nõuetest tulenevate aruandekohustuste täitmine, sh aruannete koostamine ja edastamine lähtuvalt rahvusvaheliselt tunnustatud või riigis kokku lepitud meetodidest. EELIS, KOTKAS, KESE, WISKI andmekogudesse sisestatud andmete avalikustamine ja klientidele edastamine avalike rakenduste, teabepäringute ja koondülevaadete vahendusel. Teenuse osutamiseks vajalikud keskkonnaandmed kogutakse peamiselt riikliku keskkonnaseire programmi raames, mereseire mere valdkonna uuringute tegemisel.
Mere valdkonna kavade ja analüüside tegemine (KAUR)	Eesmärk: Analüüside ja prognooside andmine merekeskkonnaga seotud otsuste tegemiseks. Mere valdkonna andmetike analüüsimine ja tulemuste tõlgendamine tellimuste kohaselt ning ekspertteadmiste jagamine. Teenuse osutamiseks vajalikud keskkonnaandmed kogutakse peamiselt riikliku keskkonnaseire programmi raames, mereseire ning meteoroloogilise ja hüdroloogilise seire tegemisel.
Reostustõrjeplaani kooskõlastamine (KLIM)	Eesmärk: Tagatud sadamate reostustõrjeks valmisolek, plaanid on kooskõlastatud. Sadamatel on kooskõlastatud ja ajakohased reostustõrjeplaanid koos vajaliku inventariga reostuse tõrjumiseks.
Merega seotud lubade taotlemine (KLIM)	Eesmärk: Load on väljastatud ja neid täidetakse Mereuuringuload on välja antud.
Vee kasutamise ja kaitse poliitika kujundamine ja rakendamine (KLIM)	Eesmärk: Regulatsioonid on asjatundlikult koostatud ja arengukavad, strateegiad ja planeerimisdokumendid arvestavad veealaseid strateegilisi suundasid ja eesmäärke. Asjakohaste meetmete planeerimise ja rakendamise kaudu tagatakse vee hea sea seisundi saavutamine ja säilitamine ning veeressursi säästlik kasutus.
Veemajandusega seotud tegevustes kvalifikatsiooni taotlemine (KLIM)	Eesmärk: Tagatud on veeuuringute ja hüdrogeoloogiliste uuringute kvaliteet ja reoveepuhastite nõuetekohane opereerimine.

Vee ja mere kasutamise ning kaitse korraldamine (KeA)	Eesmärk: Mere, põhja- ja pinnavee kasutamine on jätkusuutlikult korraldatud läbi veemajanduskava rakendamise, loastamise, tasustamise ning järelevalve. Mere, põhja- ja pinnavee kasutamise ning kaitse tagamiseks keskkonnalubade, komplekslubade, veekeskkonnariskiga tegevuste registreeringute, teatiste, nõusolekute ja kooskõlastuste andmine, keskkonnatasu rakendamine ning keskkonnajärelevalve teostamine.
Vee valdkonna kavade, analüüside ja projektide tegemine (KAUR)	Eesmärk: Analüüside, eksperthinnangute ja konsultatsioonide andmine ja veevaldkonnaga seotud otsuste tegemiseks Vee valdkonna andmetike analüüsimine ja tulemuste tõlgendamine tellimuste kohaselt ning ekspertteadmiste jagamine. Teenuse osutamiseks vajalikud keskkonnaandmed kogutakse peamiselt riikliku keskkonnaseire programmi raames, pinnavee ja põhjavee seire tegemisel ning keskkonnakaitseluba omavate isikute käitise tegevuse aastaaruannetest.
Veevaldkonna andmete haldamine ja aruannete avaldamine (KAUR)	Eesmärk: Riigi aruandluskohustuste täitmine Riigi kokkulepetest ja EL-i nõuetest tulenevate aruandekohustuste täitmine, sh aruannete koostamine ja edastamine lähtuvalt rahvusvaheliselt tunnustatud või siseriiklikult kokku lepitud meetodikatest. Teenuse osutamiseks vajalikud keskkonnaandmed kogutakse peamiselt riikliku keskkonnaseire programmi raames, pinnavee ja põhjavee seire tegemisel ning keskkonnakaitseluba omavate isikute käitise tegevuse aastaaruannetest. EELIS, KOTKAS, KESE andmekogudesse sisestatud andmete avalikustamine ja klientidele edastamine avalike rakenduste, teabepäringute ja koondülevaadete vahendusel.
Hüdroloogilised vaatlused ja seire korraldamine (KAUR)	Eesmärk: Hüdroloogilise seire (jões, järved, soo ja meri) andmete avalikustamine ja edastamine. Vastavad andmed on sisendiks otsuste tegemisel. Seirejaamades kogutavad hüdroloogiliste vaatluste ja mõõtmiste andmed salvestatakse automaatselt andmebaasidesse, teostatakse kvaliteedikontroll, avalikustatakse www.ilmateenistus.ee veebilehel ja edastatakse klientidele.
Hüdroloogiliste analüüside ja prognooside tegemine (KAUR)	Eesmärk: Hüdroloogiliste andmete analüüs ja sisevete hüdroloogiline prognoos on klientidele sisendiks otsuste tegemisel. Hüdroloogiliste andmete analüüs hõlmab andmete statistilist analüüsi, kliendispetsiifilisi andmeanalüüsi, GIS andmete analüüsi ja insenertehnilisi arvutusi. Sisevete hüdroloogiline prognoos seisneb prognoosimudeli (SWAT) lähtestamises algandmetega, mudeli kalibreerimist, valideerimist, väljundi visualiseerimist ja prognoosi uuendamist. Teenuse osutamiseks vajalikud keskkonnaandmed kogutakse peamiselt riikliku keskkonnaseire programmi raames, meteoroloogilise ja hüdroloogilise seire tegemisel.
Programmi tegevus 2. Veeteenus ja kanalisatsioon	
Veeteenuse osutamise poliitika kujundamine ja rakendamine (KLIM)	Eesmärk: Regulatsioonid on asjatundlikult koostatud aidates tagada kvaliteetse ja taskukohase veeteenuse osutamist inimestele ja ettevõtetele ning hajasutuspiirkonnas joogivee kättesaadavuse ja reovee nõuetekohase puhastuse. Asjakohaste meetmete planeerimise ja rakendamise kaudu on kõigile kätte saadavaks tehtud kvaliteetne joogivesi ja reovee kokku kogumine ja puhastus.
Programmi tegevus 3. Meremajandus	

Meremajanduse poliitika kujundamine ja rakendamine (KLIM)	Eesmärk: Kavandada üleriigilisi ja rahvusvahelisi (vee-) transpordiühendusi hõlmava transpordi taristu säilitamist ja arendamist, anda sisend transpordipoliitika otsuste tegemiseks, töötada välja tingimused ja nõuded transpordipoliitika elluviimiseks. Meremajanduse konkurentsivõime aluseks on vähemalt võrdväärsed tingimused teiste riikidega. Selle saavutamiseks tuleb luua kliendi vaates vajalikud ning efektiivselt toimivad teenused. Lisaks tuleb eesmärkide saavutamiseks luua erisused maksustamises ja tööseadusandluses, mis arvestavad nii reisilaevanduse ja kohalike meremeeste vajaduste kui kaubalaevade ja laevaomanike. Tähtsal kohal on Eesti kui mereriigi tuntuse tõstmine, mis aitab kaasa laevade lipu alla toomisele ning välisinvesteeringute toomist Eestisse läbi meretööstuse ekspordi. Meretranspordi ohutuse ja turvalisuse eesmärkide täitmiseks tagatakse laevade ja sadamate kontrolli ja järelevalve; hoitakse korras navigatsioonimärgistus nii merel kui kaldal; tagatakse laevaliikluse korraldamise süsteemi toimimine; laevateede ja kanalite süvendamine; lootsimise, kartograafia ja hüdrograafia teenuste toimimine. Teenuste toimimise eelduseks on piisav rahastus ning kompetentsete ametnike Konkurentsivõimelise, ohutu, turvalise nutika ja kestliku taristu arendamine ja korrashoid.
Laevade mehitamine ja tehniline korrashoid (Riigilaevastik)	Eesmärk: Riigihaldusülesandeid täitvate laevade pidev valmisolek tagamaks riigi võimekuse täita oma ülesandeid merel ja siseveekogudel. Riigilaevastiku ülesandeks on Keskkonnaameti, Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ja Transpordiameti poolt veealal täidetavate ülesannete täitmise jaoks vajalike veesõidukite kasutamise võimaldamine. Veesõidukite õigeaegsed hooldus- ja remonditegevused, laevade mehitatus ning veesõidukite üleriigiline arendamine, hankimine ja nende kasutamise planeerimine aitavad kaasa püstitatud eesmärgi saavutamisele. Kasutusmäära suurenemine tuleneb eelkõige laevade arvu vähendamisest ja riskasutuse suurendamisest. (Algtase 3,84%. 2032 a eesmärk 5,21%).
Lootsimine (Riigilaevastik)	Eesmärk: Laevad liiguvad lootsimispiirkondades ohutult Tõsiste avariide arv, mille tulemuseks on inimkaod, keskkonnakahju või laeva/sadama struktuuride tõsine kahjustus, mille tulemusena ei ole nad võimelised oma funktsiooni mingiks ajaks jätkama, peavad võrduma nulliga. Lootsidel peab olema kõige ajakohasem info muutustest ja hetkeolukorrast oma lootsimispiirkonnas, mida saab tagada igapäevase operatiivse infovahetusega sadamatega. Lisaks peab olema tagatud piisav puhkeaeg ja väljaõpe. Finantsiliste huvide prioritseerimine mis tahes ettekäändel ei tohi mitte mingil juhul olla pandud kõrgemale kui ohutuse tagamine.
Meresõiduohutuse tagamine (Transpordiamet)	Eesmärk: Merenduse ohutuse, turvalisuse ja kestliku toimimise tagamine läbi navigatsiooniteabe avaldamise, hüdrograafiliste mõõdistuste, laevaliikluse juhtimise, sadamate-, mereõppeasutuste- ja laevade järelevalve ning vastavate infosüsteemide ja registrite haldamise.

Lisa 3. Mõõdikute kirjeldus

Mõõdik/Sihttase	Mõõdiku selgitus
Programmi mõõdikud	
Sadamate kaubakäive, miljonites tonnides <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	Mõõdik näitab sadamate kaudu aasta jooksul käideldud kaupade kogumahtu miljonites tonnides. Kaubakäive peegeldab sadamate rolli kaupade impordi, ekspordi ja transiidi teenindamisel.
Reisijate arv rahvusvahelistel laevaliinidel, mln aastas <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	Mõõdik näitab aasta jooksul rahvusvahelistel laevaliinidel teenindatud reisijate koguarvu miljonites reisijates. Näitaja hõlmab Eesti sadamate kaudu toimuvat regulaarset rahvusvahelist reisijatevedu ning peegeldab inimeste liikumise mahtu meretranspordis.
Veeteenuse keskmise maksumuse osakaal madalaima sissetulekuga maakonna leibkonna keskmisest sissetulekust, % <i>Allikas: Statistikaamet ja Keskkonnaagentuur</i>	Veeteenuse keskmise maksumuse osakaal madalaima sissetulekuga maakonna leibkonna keskmisest sissetulekust iseloomustab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenuse taskukohasust. Veeteenust ei loeta Eestis taskukohaseks, kui mõõdiku väärtus on üle 2%. Mõõdiku väärtuse püsimiseks alla 2% hinnatakse iga veemajandustaristu investeeringutoetuse puhul eraldi toetuse finantsmajanduslikku mõju ning viiakse läbi vee-ettevõtete reformi vee-ettevõtete konsolideerimiseks.
Nitraaditundliku ala põhjaveeseire aasta keskmine nitraadisaldus ei suurene algtasemega (2021-2024) võrreldes <i>Allikas:</i>	Mõõdik näitab, kas põllumajandusest tulenev lämmastikukoormus mõjutab põhjavee kvaliteeti nitraaditundlikul alal. Mõõdiku eesmärk on hoida põhjavee nitraadisaldus vähemalt algtasemel ning vältida selle suurenemist.
Eesti on Paris MOU lipuriikide valges nimekirjas <i>Allikas: Paris MoU Committee</i>	Eesti on jätkuvalt ParisMOU lipuriikide valges nimekirjas. Selles nimekirjas püsimine nõuab investeeringuid nii meresõiduohutuse tagamiseks kui ka riiklikul tasandil. Väga oluline on toetada sektori ettevõtjaid, et meie laevad oleksid tehniliselt korras, tagatud oleks meresõiduohutus ning kasutataks kestlikke lahendusi. Samuti on oluline, et laevade järelevalve inspektorid oleks koolitatud ning tagatud piisav mehitatus.
Programmi tegevuse Mere- ja veekeskkonna kaitse mõõdikud	
Maismaalt merre jõudev lämmastikukoormus (N-üld, t/a) <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	Mõõdik on arvutuslik seireindikaator, mille aluseks on mõõdetud jõgede vooluhulgad ja üldlämmastiku kuukeskmised sisaldused, punktallikate aruandlus ning seireta rannikuvalglate modelleeritud hinnangud. Mõõdiku väärtuse arvutamine põhineb HELCOM-i PLC juhendile ¹ .
Maismaalt merre jõudev fosforikoormus (P-üld, t/a) <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	Mõõdik on arvutuslik seireindikaator, mille aluseks on mõõdetud jõgede vooluhulgad ja üldfosfori kuukeskmised sisaldused, punktallikate aruandlus ning seireta rannikuvalglate modelleeritud hinnangud. Mõõdiku väärtuse arvutamine põhineb HELCOM-i PLC juhendile
Merekaitsealade pindalamäär Eesti merealast, % <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	Mõõdiku merekaitsealade pindalamäär Eesti merealast (%) täitmisele aitab kaasa EL looduse taastamise määruse rakendamine. Ühtlasi osaleb Kliimaministeerium ka HELCOM Protect Baltic projektis, mille eesmärk on teadvustada merekaitsealade olulisust. Mõõdik näitab, mitu % Eesti merealast on kaitse all.
Kõrge riskitasemega reostus- ja keskkonnoahtlike vrakkide ohutustamine <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	Mõõdiku kõrge riskitasemega reostus- ja keskkonnoahtlike vrakkide ohutustamine täitmisele aitab kaasa piisava võimekuse loomine. Hetkel Eestil sellist võimekust ja seadmeid ei ole. Mõõdiku sihttaseme täitmine nõuab lisarahastust. Mõõdik näitab, mitu reostus- ja keskkonnoahtlikku vrakki on muudetud ohutuks. Tegevuse elluviimiseks otsitakse aktiivselt rahastust ka välisvahenditest. Toitainete koormus merre Keskkonnaportaali

¹ HELCOM. (2022). *PLC-Water Guidelines: Guidelines for the annual and periodical compilation and reporting of waterborne pollution inputs to the Baltic Sea*. Helsinki Commission.

Programmi tegevuse Veevarusatus ja kanalisatsioon mõõdikud	
Ühiskanalisatsiooniga liitunud elanike osakaal, % <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	Ühiskanalisatsiooniga liitunud elanike osakaal näitab nende elanike, kelle majapidamine on ühendatud ühiskanalisatsiooniga, suhet kogu Eesti elanikkonna kohta. Mõõdiku väärtus kasvab ühiskanalisatsiooni väljaehitamisel uutesse piirkondadesse ja uute majapidamiste liitumisel juba olemasoleva ühiskanalisatsiooniga. Mõõdiku väärtuse kasvu mõjutavad positiivselt veemajandustaristu investeeringuteks antavad toetused.
Reovee kogumise ja puhastamise osas nõuetele vastavate üle 2000 ie koormusega reoveekogumisalade osakaal, % <i>Allikas: Keskkonnaagentuur</i>	Reovee kogumise ja puhastamise osas nõuetele vastavate üle 2000 ie koormusega reoveekogumisalade osakaal iseloomustab asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmist. Mõõdiku sihtväärtuse saavutamisele aitavad kaasa veemajandustaristu toetused.
Vee-ettevõtete arv <i>Allikas: KOTKAS, veekasutuse aastaaruanded</i>	Olmetarbeks joogiveevõrgu ja/või kanalisatsioonisüsteemi kaudu veeteenust osutavate isikute arv, hõlmates nii ÜVVKS § 24 alusel KOVi poolt määratud vee-ettevõtjaid kui ka § 28 alusel tegutsevaid ÜVVK operaatoreid ning väiksemaid teenuseosutajaid, kes pakuvad kohalikele elanikele veeteenust, kuid ei pruugi korraga vastata nii vähemalt 50 inimese kui 10 m ³ /ööpäevas.
Programmi tegevuse Meremajandus mõõdikud	
Jäämurde teenuse tagamine, % <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	Seoses jäämurdja Tarmo ekspluatatsioonist välja arvamisega 2028. aastal on jäämurde teenuse tagamiseks senisel tasemel vaja soetada uus jäämurdja.
Mõõdistatud Eesti mereala osakaal, % <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	Tänaseks on mõõdistatud 75% Eesti merealast. Aastatel 2026–2029 plaanitakse läbi viia madalmerere LIDAR-mõõdistusi ning 2027–2028 uuendatakse selleks 12 GNSS-seadet.
SF projektidest rahastatud uute lainemurdjatega sadamate arv, kus on rakendatud kliimamuutuste mõjude suhtes kaitsemeetmeid, tk <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	Sadamate lainemurdjate ehitamist toetatakse Euroopa Liidu vahenditest. Projekt kulgeb plaanipäraselt.
Eestisisese merenduse CO2 vähendamine saartevaheliste parvlaevavahenduste nullheitele viimisega, kilotonnides <i>Allikas: Kliimaministeerium</i>	Saartevahelise parvlaevavahenduse CO2 heite vähendamiseks on ehitamisel uus parvlaev.